

Αθήνα 03.07.2024

Αριθ. Πρωτ. 7967

Γραφείο Προέδρου

Λεωφ. Κηφισίας 124 & Ιατρίδου 2 Αθήνα Τ.Κ 11526

Πληροφορίες : Μαρία Κόνιαρη

Τηλ. : 2132145805
Email : gramm1@efet.gr

Προς: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων
Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

e-mail: koinovouleftikos@minagric.gr

Θέμα : «Απάντηση στην υπ' αριθμ. 5131/13.06.2024 ερώτηση κοινοβουλευτικού ελέγχου (σχετ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 6983/17.06.2024 ΕΦΕΤ) »

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής ερώτησης κοινοβουλευτικού ελέγχου αναφορικά με την καταπολέμηση της νοθείας και των ελληνοποιήσεων στον τομέα του μελιού, και στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων του ΕΦΕΤ, σας ενημερώνουμε για τα ακόλουθα:

Το μέλι αποτελεί διαχρονικά αντικείμενο ελέγχου από πλευράς ΕΦΕΤ, καθώς έχει χαρακτηριστεί ως ένα από τα πιο ευάλωτα τρόφιμα σε πρακτικές απάτης, δεδομένου ότι η ζήτηση αυξάνεται, η τιμή του σε παγκόσμιο επίπεδο βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων ετών, η εγχώρια παραγωγή δεν καλύπτει τις ανάγκες της ζήτησης, προκύπτει μεγάλο οικονομικό όφελος από τη νόθευσή του με σιρόπια σακχάρων και υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά στη δυνατότητα εντοπισμού της νοθείας μέσω εργαστηριακής ανάλυσης.

Σε αυτό το πλαίσιο ελέγχονται συστηματικά, μέσω των ετήσιων προγραμμάτων επισήμου ελέγχου, τόσο τα τυποποιητήρια μελιού, όσο και το ίδιο το προϊόν ως προς τις παραμέτρους ποιότητας και αυθεντικότητάς του σε συνεργασία με το Γενικό Χημείο του Κράτους. Στα εργαστήρια του ΕΦΕΤ δεν πραγματοποιούνται αναλύσεις που να σχετίζονται με τη συμμόρφωση του μελιού με τα άρθρα 67 και 67^ο του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών.

Βασικό κριτήριο για την επιλογή των τυποποιητηρίων στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων αποτελεί ο αριθμός των υφιστάμενων τυποποιητηρίων ανά Περιφέρεια με προτεραιότητα τα πλέον πρόσφατα καταχωρηθέντα τυποποιητήρια.

Εκτός από τη διενέργεια των τακτικών ελέγχων, ο ΕΦΕΤ διενεργεί και έκτακτους ελέγχους, είτε στο πλαίσιο διερεύνησης κάποιας κοινοποίησης μέσω των συστημάτων AAC & FF, είτε κάποιας καταγγελίας.

Σε όλες τις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται μη συμμορφώσεις, ο ΕΦΕΤ προβαίνει σε όλες τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία (ν. 4235/2014) ενέργειες ως προς τα μέτρα συμμόρφωσης και την επιβολή διοικητικών μέτρων και κυρώσεων στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Καθώς δεν έχει αρμοδιότητα να διεξάγει έρευνες χρησιμοποιώντας εργαλεία που διαθέτουν οι αρχές επιβολής του νόμου (αστυνομία, εισαγγελικές αρχές), στις περιπτώσεις που υπάρχει υπόνοια ότι η διαπιστωμένη μη

συμμόρφωση σχετίζεται με τη διάπραξη δόλιων ή παραπλανητικών πρακτικών, η υπόθεση διαβιβάζεται στις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

Το κοινοτικά συντονισμένο πρόγραμμα "From the hives" εκπονήθηκε από την ΕΕ σε συνεργασία με 16 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, της Νορβηγίας και της Ελβετίας. Επιλέχτηκε δε η υλοποίησή του, καθώς α) εκφράζονταν ανησυχίες τόσο από οργανώσεις μελισσοκόμων, όσο και από ενώσεις προστασίας των καταναλωτών για πιθανή νόθευση του μελιού, β) το ποσοστό μη συμμόρφωσης του μελιού που ελέγχθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του 1^{ου} συντονισμένου προγράμματος ελέγχου ήταν της τάξης του 14% ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του μελιού και γ) ανταλλάχθηκαν αρκετές σχετικές κοινοποιήσεις στο πλαίσιο του Δικτύου Προειδοποίησης και Συνεργασίας.

Η συντονισμένη αυτή δράση αποσκοπούσε στη συλλογή πληροφοριών, μέσω δειγματοληψίας και ανάλυσης, σχετικά με μη συμμορφούμενα μέλια που εισάγονται στην Ένωση και στη συνέχεια σε έρευνα στις επιχειρήσεις εισαγωγής, μεταποίησης, ανάμειξης και συσκευασίας. Οι εργαστηριακές αναλύσεις επικεντρώθηκαν στην ανίχνευση μελιών «ύποπτων» για προσθήκη σιροπιών σακχάρων. Επίσης, ένα μέρος των δειγμάτων μελιού που ελήφθησαν αναλύθηκε ως προς την παρουσία/απουσία γυρεοκκόκων, έτσι ώστε να εξεταστεί η πιθανότητα τα μέλια αυτά να έχουν υποστεί υπερδιήθηση, με σκοπό την παραπλάνηση ως προς τη βοτανολογική και γεωγραφική προέλευση.

Η εργαστηριακή ανάλυση των δειγμάτων ανατέθηκε στο JRC, το οποίο δεν αποτελεί εργαστήριο επισήμου ελέγχου και ως εκ τούτου τα κράτη μέλη δεν μπορούσαν να προχωρήσουν άμεσα σε διοικητικά μέτρα συμμόρφωσης ή/και κυρώσεις με βάση μόνο τα αποτελέσματά του. Ωστόσο, είχαν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τα όποια αποτελέσματα ως πληροφορία για περαιτέρω διερεύνηση.

Ένα από τα συμπεράσματα που προέκυψαν από το πρόγραμμα είναι και το γεγονός ότι οι επίσημες εργαστηριακές μέθοδοι δεν είναι αποτελεσματικές όσον αφορά στη διαπίστωση της προσθήκης εξωγενών σακχάρων και ο υψηλός αριθμός πιθανών μη συμμορφούμενων δειγμάτων μπορεί να αποδοθεί στη χρήση μεθόδων με βελτιωμένη ικανότητα ανίχνευσης.

Στο σχεδιασμό του προγράμματος επισήμου ελέγχου του ΕΦΕΤ για τη διετία 2024-25 έχουν ληφθεί υπόψη τα αποτελέσματα των τακτικών και έκτακτων επισήμων ελέγχων προηγούμενων ετών, τα συμπεράσματα των ελέγχων που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης του συντονισμένου προγράμματος "From the hives" και έχουν ενταχθεί επιπροσθέτως του εργαστηριακού ελέγχου προϊόντων μελιού, συγκεκριμένες δράσεις που στοχεύουν στη διαμόρφωση εικόνας σχετικά με την έκταση του συγκεκριμένου φαινομένου στην Ελλάδα.

Αναλυτικότερα, όσον αφορά στην ερώτηση τρία (3), τα στοιχεία που δόθηκαν αφορούν το σύνολο των εργαστηριακών ελέγχων χωρίς να γίνεται διαχωρισμός μεταξύ α) των ελέγχων που γίνονται τυχαία για να αποτυπωθεί η εικόνα της αγοράς και β) των στοχευμένων ελέγχων σε επιχειρήσεις με αυξημένη ευαλωτότητα στη διάπραξη, ή ακούσια συμμετοχή σε δόλιες ή παραπλανητικές πρακτικές (μικρές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις σε τουριστικές περιοχές κλπ).

Ενδεικτικά για το 2021 το ποσοστό μη συμμόρφωσης στην α) περίπτωση (τυχαίοι έλεγχοι) είναι της τάξης του 7%, ενώ στη β) περίπτωση (στοχευμένοι έλεγχοι) ανέρχεται σε 23%. Τα ποσοστά μη συμμόρφωσης δικαιολογούν αφενός τη συνέχιση των τυχαίων εργαστηριακών ελέγχων στο μέλι και αφετέρου την ανάγκη σε βάθος διερεύνησης των αιτιών που οδήγησαν στη παραβατικότητα του 23%.

Το 2022 δεν πραγματοποιήθηκαν εργαστηριακοί έλεγχοι λόγω δυσχερειών υλοποίησης του πρωτοκόλλου συνεργασίας με το ΓΧΚ.

Όσον αφορά στο 2023 διενεργήθηκαν 62 εργαστηριακοί έλεγχοι στο πλαίσιο του προγράμματος ποιότητας, αυθεντικότητας στο μέλι, με ποσοστό μη συμμόρφωσης της τάξης του 11%.

Για το 2024 έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται προγράμματα επίσημου ελέγχου ποιότητας, αυθεντικότητας στον τομέα του μελιού, με σκοπό, αφενός την εξακρίβωση της συμμόρφωσης του μελιού που διατίθεται στην αγορά με τα άρθρα 67 & 67α του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών και αφετέρου τον εντοπισμό πιθανής σκόπιμης νόθευσής του με εξωγενή σάκχαρα. Στα εν λόγω προγράμματα περιλαμβάνονται πρόγραμμα δειγματοληψίας και ανάλυσης, καθώς και πρόγραμμα στοχευμένων ελέγχων σε τυποποιητήρια μελιού και σε επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν μέλι ως πρώτη ύλη για την παραγωγή σύνθετων τροφίμων.

Οι έξι (6) περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώθηκε νοθεία το χρονικό διάστημα 2019-23 δεν αφορούν σε μέλι ελληνικής συγκομιδής, αλλά μέλι που η συγκομιδή του έγινε σε άλλα κράτη μέλι ή/και τρίτες χώρες.

Σχετικά με τις ενέργειες των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμόρφωσης, αυτές περιγράφονται στο άρθρο 3 του ν. 4235/2014, όπως έχει τροποποιηθεί από το ν. 4801/2021 (άρθρο 29). Σε περίπτωση επιβολής διοικητικών κυρώσεων ακολουθούνται τα όσα αναφέρονται στα άρθρα 23 και 23^ο, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια της παρ. 4 του άρθρου 23 και με τις διαδικασίες του άρθρου 24 του ν. 4235/2014.

Κατά το χρονικό διάστημα 2019-2023, σύμφωνα με τον απολογισμό του ΕΦΕΤ, διενεργήθηκαν 181 επίσημοι έλεγχοι σε τυποποιητήρια μελιού. Από τους ελέγχους αυτούς προέκυψαν 16 εισηγήσεις για διοικητικά πρόστιμα και 4 εισηγήσεις για την επιβολή ποινικών κυρώσεων. Αναφορικά με τα είδη των μη συμμορφώσεων, αυτές αφορούσαν κατά κύριο λόγο ζητήματα επισήμανσης προϊόντος και ανεπάρκεια συστήματος ιχνηλασιμότητας, ενώ ακολουθούν μη συμμορφώσεις που αφορούν ανεπάρκεια σε ζητήματα υγιεινής και υποδομών.

Σε σύνολο σαράντα πέντε (45) περιπτώσεων μη συμμόρφωσης δειγμάτων για το χρονικό διάστημα 2019-23, πέραν των όποιων διοικητικών μέτρων συμμόρφωσης ελήφθησαν, ο ΕΦΕΤ προέβη σε εννέα (9) εισηγήσεις για επιβολή διοικητικών κυρώσεων. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις έγιναν συστάσεις και οι επιχειρήσεις προέβησαν στα αναγκαία διορθωτικά μέτρα. Σε δύο (2) επιχειρήσεις από τις οποίες ελήφθησαν δείγματα διαπιστώθηκε υποτροπή, η οποία επηρέασε το ύψος του διοικητικού προστίμου, όπως προβλέπεται στην ΥΑ 434/82574/2014 «για τον καθορισμό των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του Ν.4235/2014».

Οι διοικητικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν αντιστοιχούν στις ακόλουθες παραβάσεις βάσει του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014, συνολικού ύψους 83.225 €:

1. α1. Η κατά την άσκηση του επίσημου ελέγχου, καθ' οιονδήποτε τρόπο, άρνηση, παρακώλυση ή κωλυσιεργία αυτού, ως και η μη παροχή ή παροχή ψευδών ή ελλιπών ή ανακριβών πληροφοριών και στοιχείων,
2. β3. Η μη συμμόρφωση με την απαίτηση εφαρμογής διαδικασιών βάσει των αρχών του HACCP Ύψος προστίμων,
3. β7. Η παραγωγή και διάθεση νοθευμένων τροφίμων,

4. β14. Η μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας σχετικά με την παραπλανητική επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων,
5. β19. Η μη δυνατότητα ανάκλησης ή απόσυρσης τροφίμων, λόγω μη εφαρμογής συστήματος ιχνηλασιμότητας.

Σχετικά με την ενημέρωση των καταναλωτών, ως προς μη συμμορφώσεις που πλήττουν τα οικονομικά τους συμφέροντα, ο ΕΦΕΤ έχει την πολιτική να εκδίδει δελτία τύπου ενημέρωσής τους για συγκεκριμένα φαινόμενα εκτεταμένης απάτης, εφιστώντας τους την προσοχή και παρέχοντάς τους μερικές καλές πρακτικές για την προστασία τους.

Όσον αφορά στη σύνδεση μεταξύ των μη συμμορφώσεων που διαπιστώθηκαν από τον ΕΦΕΤ με τις εννέα ποινικές διώξεις για την παραβίαση των ειδικών ποινικών αδικημάτων που αφορούσαν στην εμπορία μελιού, επισημαίνεται ότι δεν έχει δημιουργηθεί μηχανισμός, προκειμένου ο ΕΦΕΤ να ενημερώνεται για την έκβαση των υποθέσεων που έχει διαβιβάσει στις δικαστικές αρχές για τυχών επιβολή ποινικών κυρώσεων στον τομέα των τροφίμων.

Τα Κέντρα Αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρα 97 και 98 του Καν (ΕΕ) 2017/625) για να υποστηρίζουν τις δραστηριότητες της Επιτροπής και των κρατών μελών με σκοπό την πρόληψη, τον εντοπισμό και την καταπολέμηση παραβάσεων των κανόνων οφειλόμενων σε δόλιες ή παραπλανητικές πρακτικές.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και συνεργασία.

Ακριβές Αντίγραφο

03.07.2024

Μαρία Κόνιαρη

Ο Πρόεδρος Δ.Σ του ΕΦΕΤ

Αντώνιος Ζαμπέλας